

Suomen elokuvasäätiö KIRJANPITO-OHJEET JA SUOSITUKSET

Suomen elokuvasäätiön ohjeet ja suositukset elokuvatuotantoyrityksessä noudatettavista kirjanpito-, tilinpäätös- ja tilintarkastusperiaatteista.

Vahvistettu 21.12.2006

Suomen elokuvasäätiön tuotantotukiohjeiston mukaan tuenvarauspäätöstä tehtäessä on otettava huomioon tuenhakijan taiteelliset, ammatilliset ja taloudelliset edellytykset hankeen toteuttamiseksi (kohta 3.1). Jotta hakijoiden taloudellisia edellytyksiä voidaan tarkastella yhtäläisin perustein, tulee käytettävissä olla yhdenmukaisin perustein laaditut tilinpäätökset, jotka antavat oikeat ja riittävät tiedot tuen hakijan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 3:2). Elokuvayhtiötä koskee yleisesti se, mitä kirjanpitolaissa ja –asetuksessa säädetään (nykyinen tullut voimaan 31.12.1997, muutokset 1998).

Kirjanpitolaki määrittelee tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat periaatteet (KPL 3:3):

1. oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta;
2. johdonmukaisuus laatomisperiaatteiden ja –menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen;
- 2 a) huomion kiinnittäminen liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon (sisältöpainotteisuus);**
3. tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus,
4. tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen;
5. tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kuluja huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä; sekä
6. kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus.

Varovaisuus edellyttää, että tilikaudella vain todella realisoituneet tuotot otetaan huomioon ja toisaalta, että kaikki menot, **niin aikaisempiin tilikausiin liittyvät kuin vielä toteutumattomat, ennakoitavissa olevat mahdolliset menetykset** kirjataan kirjanpitoon.

Erillisarvostus merkitsee elokuvayhtiön kannalta sitä, että kukin elokuva on arvostettava erillisenä eikä yhden elokuvan aliarvoa voi kattaa toisen yliarvolla.

Elokuvayhtiön kannalta olennaisia kysymyksiä ovat

- tuottojen esittäminen tuloslaskelmassa
- tuottojen ja hankintamenojen jaksottaminen
- keskeneräisten ja valmiiden elokuvien arvostaminen

Tuottojen kirjaaminen

Liikevaihtoon luetaan kirjanpitovelvollisen varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty myönnettyt alennukset sekä arvonalisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot (KPL 4:1). Elokuvatuottajan kannalta liikevaihtoon kuuluvia eriä ovat esitysoikeuksien myynti, esityskorvaukset teatteri-, video- yms. myynnistä, sponsorimyyntituotot yms. luetaan elokuvatuottajan liikevaihtoon. Osatuottajilta saadut korvaukset ovat niin ikään liikevaihtoon luettavia.

Suomen elokuvasäätiön, AVEKin, Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston yms. tuki esitetään **Liiketoiminnan muissa tuotoissa**.

Elokuvan hankintameno

Elokuvan hankintamenoon luetaan kaikki elokuvan hankkimisesta ja valmistamisesta aiheutuneet menot lähtien elokuvan perustana olevan teoksen option hankkimisesta siihen saakka kun sen esityskopio tai televisiomaster on valmistunut.

Elokuvan hankintameno selvittäminen edellyttää, että kunkin hankkeen kustannukset voidaan luotettavasti selvittää luotettavan kustannuslaskennan avulla (KILA). Kustannuslaskenta on oltava tarkastettavissa ja täsmäytettävissä yrityksen liikekirjanpitoon.

Hankintameno saadaan sisällyttää tukisopimuksen liitteenä olevan budjetin mukainen ennalta sovitun määrä hallintokuluja ja tuotantoyhtiön palkkoja ns. kustannuslaskennan sisäisinä siirtoina. Nämä sisäiset siirrot eivät saa ylittää todellisia kustannuksia, ja siten ne on kyettävä projektikohtaisesti selvittämään. Samoin on loppuselvityksessä eriteltävä myös oman kaluston käyttökorvaus, jonka enimmäismääräksi sallitaan 60% käyvästä vuokraushinnasta. (katso lähemmin Projektiseuranta ja -tarkastus).

Kirjanpitovelvollisen suoritettuun liittyvät alihankintatyöt ja työvoiman vuokraus kuuluvat **Ulkopuolisiin palveluihin**. Ratkaisevaa on onko tavara enemmän materiaalia (aineet ja tarvikkeet) vai palvelua (ulkopuoliset palvelut). Elokuvatuottajan kannalta tyypillisiä ulkopuolisia palveluja ovat hankinnat yhtiönsä kautta palvelujaan myyvältä kuvaajalta, äänittäjältä, lavastajalta jne. Hallinnon palvelut, kuten kirjanpito- ja muut palvelut, eivät sisälly ulkopuolisiin palveluihin vaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tuottojen ja hankintamenojen jaksottaminen

Elokuvatuotannon tulojen on katsottava kertyvän teatterimyynnin osalta silloin, kun tuottajalle syntyy lopullinen oikeus saada korvaus teatteriesitysten perusteella. Jos kuitenkin esityskorvaukselle sovitetaan vähimmäismäärä tuloutetaan tämä vähimmäismäärä sinä tilikautena, jona siitä on sovittu. Tv-esityskorvaukset tuloutetaan silloin, kun niihin syntyy peruuttamaton oikeus siitä riippumatta, milloin televisioesitys tapahtuu.

Tv:n ennako-ostosopimusten ja yhteistuotantosopimusten mukaiset korvaukset sekä muut tuotantovaiheen myyntituotot tuloutetaan silloin, kun elokuva valmistuu. Siihen asti nämä saadut erät esitetään ennakkomaksuina. Samoin käsitellään saadut tuotantotukierät. Elokuva on katsottava valmistuneeksi silloin, kun sen ensi-ilta on, tai kun se muutoin voidaan antaa levitykseen. Mikäli elokuvaa ei syystä tai toisesta esitetä tai levitetä, on se katsottava valmistuneeksi silloin, kun tukiohjeiden mukaisesti elokuvan loppuselvitys on esitettävä elokuvasäätiölle.

Elokuvan hankintameno tulee kirjata kuluksi sitä mukaa, kun elokuvasta arvioidut kokonaistuotot kertyvät. Kokonaistuottoihin luetaan tällöin myös tuotantotuki. Kunkin elokuvan osalta on laadittava arvio odotetuista tuotoista ennen elokuvan tuotannon aloittamista ja arvio on tarkastettava elokuvan valmistumisvaiheessa sekä teatterilevityksen perusteella viimeistään elokuvan valmistumisvuodelta laadittavaa tilinpäätöstä laadittaessa sekä vuosittain niin kauan kunnes elokuvan hankintameno on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi.

Tilikauden päättyessä keskeneräisen elokuvan hankintameno kirjataan taseen pysyvien vastaavien aineettomien hyödykkeiden erään **Muut pitkävaikutteiset menot**. (KILA 1662/2001)

Elokuvan hankintameno kirjataan välittömästi kuluksi arvioidut kokonaistuotot ylittävä osa. Muu osa jaksotetaan kuluksi sitä mukaa kun tuotot kertyvät.

Kaikkien teatterilevityksestä kertyvien tuottojen arvioidaan kertyvän vuoden kuluessa ensi-illasta.

Televisiolevityksen osalta voidaan varovaisuuden periaate huomioon ottaen ottaa arvioon vain ne tuotot, jotka kertyvät esitysoikeuksien ennakkomyymisestä sovitun sopimuksen perusteella. Ne tuotot, jotka kertyvät myöhemmin mikäli esitysoikeudet myydään uudelleen sen jälkeen kun alkuperäisen sopimuksen sallimat televisioesitykset ovat tapahtuneet, tai kun oikeudet sopimuksen muusta syystä päättyessä palaavat tuottajalle, tuloutetaan silloin, kun oikeudet uudelleen myydään. Näitä tuottoja ei oteta huomioon arvioitaessa kokonaistuottoja hankintamenon jaksottamista varten.

Ulkomaisen televisiolevityksen tai teatterilevityksen osalta voidaan tuotot ottaa huomioon vain siinä tapauksessa, että on olemassa kirjallinen sopimus. Mikäli tällaisia tuottoja ei kerry seuraavan tilikauden aikana, ei niitä enää myöhemmin tule ottaa huomioon.

Videolevityksestä kertyvät tuotot voidaan ottaa huomioon vain, mikäli videolevityksestä on tehty sopimus.

Käytännössä edellä sanotusta seuraa, että useimmissa tapauksissa elokuvan hankintameno tulee varovaisuuden periaatteen mukaan kirjata kuluksi sinä vuonna, jonaokuva valmistuu, ellei ole varmuutta siitä, että myöhemmin tulee kertymään tuloja elokuvan oikeuksien myymisestä.

Valmiiden elokuvien oikeudet

Elokuvan valmistuttua sen esitysoikeudet voidaan edelleen aktivoida **Muihin pitkävaikutteisiin menoihin** ja poistaa KPL 5:11 §:ssä säädettyllä tavalla suunnitelman mukaan. Poistosuunnitelmaa tehtäessä tulee ottaa huomioon elokuva-oikeuksista saatavien tuottojen painottuminen elokuvan valmistumisaikaiseen ja sitä seuraavaan tilikauteen. Tilinpäätöksen liitetietoina tulee esittää tiedot elokuva-oikeuksien hankintamenojen arvostus- ja jaksotus periaatteista ja –menetelmistä. (KILA 1662/2001)

Oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPL 3:2) tarpeelliset liitetiedot tulee ilmoittaa myös niistä elokuvista ja esitysoikeuksista, joiden aktivoitu hankintameno on kokonaisuudessaan kirjattu kuluksi, mutta joihin liittyy olennaisia tulonodotuksia. (KILA 1662/2001)

Elokuvakohtaisesta luettelosta on käytävä ilmi arvioinnin kannalta oleelliset tiedot mm.

- valmistumisvuosi
- teatterilevityksestä kertyneet tuotot (viimeiseltä viideltä vuodelta, jos valmistumisesta kulunut yli 5 vuotta)
- televisio-oikeuksista selvitys kenellä ovat ja koska palaavat tuottajalle (esityskertojen määrä ja paljonko jäljellä)
- video- ja muun vastaavan tuotannon osalta kertyneet tuotot (viimeiseltä viideltä vuodelta, jos valmistumisesta kulunut yli 5 vuotta)
- ulkomaisen levityksen osalta tehdyt sopimukset ja kertyneet tuotot (viimeiseltä viideltä vuodelta, jos valmistumisesta kulunut yli 5 vuotta)

Tilintarkastus

Tilintarkastuslain 10 §:n mukaan tilintarkastajan tulee olla luonnollinen henkilö tai hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajalla on oltava sellainen laskentatoimen, taloudellisten ja oikeudellisten asioiden sekä tilintarkastuksen tuntemus ja kokemus kuin yhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi.

Tilintarkastajan riippumattomuudesta säädetään tilintarkastuslain 23 §:ssä. Sen mukaan tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman tilintarkastuksen toimittamiseen. Jos edellytykset puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä tehtävästä. Riippuvuuden aiheuttavista esteellisyyksistä säädetään lain 24 §:ssä. Esteellisyyden muodostaa mm. yhteisön hallituksen jäsenyys, toimitusjohtajuus tai yhteisön kirjanpidon tai varojen hoito, edellä mainittuihin henkilöihin nähden palvelus- tai alistussuhteessa oleminen tai avio-/avoliitto, suoraan aleneva tai ylenevä sukulaisuus, sisaruussuhde tai lan-koussuhde. Esteellisyyden muodostaa myös rahalaina tms. tarkastettavalta yhteisöltä.

Voidakseen varmistua siitä, että projektitilintarkastaja täyttää yo. tilintarkastuslaissa määritellyt ehdot, Suomen elokuväsäätiö edellyttää, että projektitarkastaja on yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja.

Projektiseuranta ja –tarkastus

Kirjanpito-ohjeissa ja suosituksissa täsmennetään Suomen elokuväsäätiön tukiohjeiden (1.1.2007) projektiseurannasta ja –tukiselvityksistä annettuja määräyksiä.

Projektin kustannuksista tulee pitää projektitiliä, joka voi olla kirjanpitoon tai kustannus-/ projektilas-kentaan avattu tili, laskentakohde, projektinumero tai muu laskentatunniste, jolla tukipäätöksen tar-koittamasta projektista aiheutuneet kustannukset on yksilöitävissä ja kustannusten yhteys kirjanpitoon todennettavissa.

Kustannuseuranta on järjestettävä siten, että toteutuneiden kustannusten vertailu säätiön hyväksy-mään, tukisopimuksen liitteenä olevaan kustannusarvioon on vaivatta mahdollista.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat yrityksen kirjanpidossa olevat, **maksetut** nettomääräiset ja arvon-lisäverottomat projektista aiheutuneet menot. Kustannukset voidaan hyväksyä arvonlisäveroineen, jos yritys ei ole arvonlisäverollinen.

Kustannusten tulee perustua niitä vastaavien menojen maksutapahtumakirjauksiin lukuunottamatta tukiohjeissa hyväksytyjä projektille laskennallisesti kohdistettavia menoja:

- oman kaluston käyttökorvauksena enintään 60% käyvistä vuokrahinnoista
- tuotantoyhtiön kiinteitä palkkoja
- tukiohjeiden mukaisesti voidaan projektin tuotantobudjettiin (ei kehittämiskustannuksiin) sisällyttää tuo-tantoyhtiön välillisiä kuluja (mm. kiinteän toimiston vuokratulot, kiinteät tietoliikennekulut) enintään 5% elokuvan tuotantobudjetista (ei sis. kehittämiskustannuksia)

Nämä projekteille jyvitetty tuotantoyhtiön kiinteän henkilökunnan palkat ja välilliset kustannukset eivät saa ylittää yhtiölle aiheutuneita todellisia, kirjanpidon mukaisia kustannuksia. Säätiö voi tarvittaessa edellyttää tilintarkastajalta lausuntoa laskennan luotettavuudesta.

Lakisäätöiset palkansivukulut tulee esittää loppuselvityksessä **toteutuneen** mukaisina.

Tuotantotukiohjeistossa edellytetään, että projektin loppuselvityksessä annetun kustannus selvityksen tulee olla yksityiskohtaisesti eritelty, kirjanpitoon perustuva ja kirjapitäjän oikeaksi vakuuttama. Mikäli hankkeelle on myönnetty tukea vähintään 20.000 euroa, kustannus selvityksen tulee olla auktorisoidun tilintarkastajan varmentama.

Tuensaaja on velvollinen antamaan kirjanpitäjälleen ja tilintarkastajalleen tiedoksi Suomen eloku-vasäätiön tukiohjeet ja suositukset elokuvatuotantoyrityksessä noudatettavista kirjanpito-, tilinpäätös- ja tilintarkastusperiaatteista.

Tuensaajan on niin ikään velvollinen toimittamaan kirjanpitäjälleen ja tilintarkastajalleen tuen kohtee-na olevan hankkeen tukisopimuksen, kustannusarvion sekä muut tukisopimuksen liitteet. Tuensaajan laiminlyödessä tämän velvollisuutensa, elokuväsäätiöllä on oikeus toimittaa kyseiset asiapaperit tuki-sopimuksessa nimetyille tilintarkastajalle.

Projektitarkastuksessa on viitattava ao. tukisopimukseen sekä SESin kirjanpito-ohjeisiin ja suosituk-siin esimerkiksi seuraavasti:

Asia: Tilintarkastajan lausunto koskien Tuotantoyhtiö Oy:n valmistaman Filmi –nimisen elokuvan tuo-tantosopimuksen (hak.nro xxxxxx) mukaisen lopputilityksen tarkastamista.

Olen tarkastanut yllämainitun elokuvan lopputilityksen. Tarkastukseni tuloksena esitän lausuntonani, että kuluselytys, joka kustannuksiltaan ilman arvonlisäveroa päättyy määrään xxxx euroa, perustuu Tuotantoyhtiö Oy:n kirjanpitoon/ kustannuslaskentaan, joka on laadittu hyväksyttävien, elokuvan tuotantoon liittyvien maksettujen menotositteiden perusteella, sekä Suomen elokuvasäätiön kirjanpito-ohjeita ja suosituksia noudattaen. Tilitys on laadittu tuotantosopimuksessa edellytetyllä tavalla. Lopputilityksessä mainitut tulot xxxx euroa ovat myös oikein esitetyt.

Suomen elokuvasäätiölle toimitettavat tilinpäätösasiakirjat

Tuensaaja on velvollinen toimittamaan Elokuvasäätiölle tilinpäätösasiakirjoina virallisen tilintarkastetun tasekirjan sekä tilintarkastuskertomuksen kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistavasta yhtiökokouksesta.